

KHLY:n alueharvinaisuushavainnot 2014-2021

Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry / BirdLife Kanta-Häme

Koonnut: Aki Aintila

Tässä katsauksessa julkaistaan Kanta-Hämeen alueharvinaisuushavainnot vuosilta 2014-2021, päivitetty tarkastettavien lajien luettelo vuodesta 2022 alkaen, KHLY:n ARK:n säännöt ja avataan ARK:n toimintaperiaatteita ja tarkoitusta.

ARK:n tarkoitus ja toiminta

Kanta-Hämeen lintutieteellinen yhdistys ry:n Aluerariteettikomitea (myös Alueharvinaisuuskomitea eli AHK) tarkastaa yhdistyksen toimialueen havainnot ylläpitämänsä listan mukaisista alueharvinaisuuksista sekä ylläpitää yhdistyksen toimialueen lajilistaa. ARK:n tavoitteena on ylläpitää kriittisesti ja yhdenmukaisesti suodatettua havaintoaineistoa, jonka avulla seurataan alueellisten harvinaisuuksien esiintymiskuvaa. Keskeistä ARK:n toiminnassa on havaintojen määrittäminen ja arviointi; ovatko tarkasteltavien havaintojen määrittäminen riittävät harvinaisuuskontekstissa esitettyjen dokumenttien perusteella. Arvioinnin taustalla ovat yhdenvertaiset kriteerit lajinmääritykseen riittävistä tuntomerkeistä sekä olosuhteiden arviointi, eli määrittäminen on oltava arvioitavissa ulkopuolisesti. Havaintokriteereistä lisää kohdassa ”Alueharvinaisuuksien ilmoittamisesta”.

Lähtökohtaisesti ARK ei ota kantaa lajinmäärityksen oikeellisuuteen, vaan siihen onko lajinmääritys perusteltua esimerkiksi kirjallisen kuvauksen tai muiden dokumenttien perusteella, ellei väärää määrittäystä esimerkiksi valokuvista pysty suoraan osoittamaan. ARK:n julkaisukelpoiseksi toteamat havainnot pidetään lintuhavaintopalvelu Tiirassa, julkaistaan Linnut-vuosikirjan Pikkurarikatsauksessa ja harvalukuisten lajien katsauksessa, sekä yhdistyksen omissa havaintokatsauksissa.

KHLY:n ARK:n säännöt ovat esitelty tämän katsauksen liitteessä I.

Alueharvinaisuuksien ilmoittamisesta

Alueharvinaisuushavainnot kannattaa ilmoittaa erillisellä lomakkeella, lomakepohja ja täyttöohjeet löytyvät Rariteettikomitean www-sivuilta. Havaintojen käsittely helpottuu huomattavasti, kun kirjallinen kuvaus havaintotilanteesta, havaituista tuntomerkeistä, perusteet samannäköisten lajien poissulkemisesta sekä muut tiedot havainnosta ovat selkeästi eriteltyinä. KHLY:n ARK:lle havaintoilmoituksena riittää myös riittävän laadukkaat valokuvat esimerkiksi Tiiran havaintoon liitettynä, tai vapaamuotoisesti täytetty lomake, josta löytyvät RK:n lomakepohjaa vastaavat tiedot. Alkuperäismuistiinpanojen tekeminen ja lähettäminen havaintoilmoituksen liitteenä on erityisen tärkeää silloin, kun havainnolla on vain yksi havainnoitsija eikä linnusta ole valokuvia.

Alkuperäismuistiinpanot ja havaintoilmoitus olisi hyvä täyttää mahdollisimman pian

havaintotilanteen jälkeen, kun tapahtumat ja tuntomerkit ovat vielä tuoreessa muistissa.

Käytännössä lomakkeeseen ei tarvitse kirjoittaa höyhenentarkkaa kuvausta kirjasta katsottuja tuntomerkkejä, sen sijaan rehellisyys on tärkeää ja kuvauksen pitää rakentua maastossa havaituista tuntomerkeistä. Joissain tapauksissa lajinmäärittäminen tueksi tarvitaan myös tarkempi ikämäärittäminen, tämä on erityisen tärkeää silloin, kun tiettyihin ikäluokkiin sopivat vain tietyt tuntomerkit, hyvänä esimerkkinä sirot suohaukat ja rarikotkat. Kuvaus havaintotilanteesta on olosuhteiden arvioinnin takia tärkeää. Käsittelyssä käytettävillä kriteereillä tarkoitetaan sitä, että havainnosta on nähtävä tarvittava määrä tuntomerkkejä lajinmäärittäminen varmistamiseksi. Pelkkiä äänihavaintoja ei katsota julkaisukelpoiseksi, mikäli lintua ei havaintotilanteesta nähty riittävän hyvin tai ilman ääninäytettä.

Punajalkahaukka (c) Mauri Sorri

ARK:n kokoonpano ja tarkastettavat lajit

ARK:n kokoonpanoon kuuluivat vuodesta 2013 vuoteen 2021 Aki Aintila (puheenjohtaja & sihteeri), Ilkka Hakala, Hannu Hellstén, Markku Hyvärinen ja Lauri Kokkala. Hannu ”Hanski” Hellsténin äkillinen menehtyminen vuoden 2021 alussa järkytti myös kokoonpanon jäseniä. ARK:n jäsenet muistavat Hanskia ammattitaitoisena lintuharrastajana, joka usein toimi muille komitean jäsenille esimerkkinä sekä kriittisellä että reilulla asenteellaan. Hanskille havaintoilmoitusten tekeminen komiteakäsittelyä varten oli aina kunnia-asia. Hanskin työn jatkajaksi valittiin vuoden 2022 alussa Arttu Valonen.

Valitettavasti harvinaisuuskatsauksien julkaisutahti on hiipunut, ARK pahoittelee tilannetta ja toivoo, että tämä katsaus täyttäisi aukkoa harvinaisuushavaintoja ilmottaneille annetussa

palautteessa ja kannustaisi toimialueella retkeileviä harrastajia jatkamaan ilmoitusten tekemistä.

Tarkistettavien lajien listassa on tapahtunut seuraavia muutoksia: jalohaikara pudotettiin pois vuoden 2017 alusta, vuoden 2018 alusta alkaen Rariteettikomitea siirtäi alueellisille komiteoille tarkastettavaksi seitsemän taksonia (isohaarahaukka, mustajalkatylli, taigakirvinen, ruskouunilintu, tilitin alalajit tristis ja collybita, ja viitatiainen), vuoden 2022 alusta lähtien KHLY:n ARK tarkastaa kaikki havainnot peltosirkusta, eikä enää tarkasta havaintoja koiras-arosuohaukoista eikä lajiparitason havaintoja aro-/niittysuohaukoista. Ajan tasalla oleva lista on päivitetty KHLY:n www-sivuille, lintuhavaintopalvelu Tiiraan ja tämän katsaukseen liitteenä II. Lisäksi ARK ylläpitää tarkistuslistaa ns. vuodenaikaisharvinaisuuksista.

Vuosina 2014-2021 toimialueelle uusia lintulajeja havaittiin seitsemän ja tämän katsauksen julkaisuhetkellä lajimäärä on 305. ”Katkaisulajina” oli Tornien Taistossa 2016 Janakkalan Röyhynsuolta löytynyt ruusulokki.

Merkintätapoja

Linnun ikä merkitään kalenterivuosina: **1kv** = samana kalenterivuonna syntynyt, **2kv** = edellisenä kalenterivuonna syntynyt, **+1kv** = ennen kuluva kalenterivuonna syntynyt jne. Muita lyhenteitä: **ad** = aikuisen puvussa, **imm** = ei vielä aikuisen puvussa, **subad** = vanhempi kuin nuorimman ikäluokan lintu, mutta ei vielä aikuisen puvussa, **jp** = juhlapukuinen (lajeilla, joilla on lisääntymiseen/pariutumiseen liittyvä värikkäämpi puku osan vuotta), **tp** = talvipukuinen (lajeilla, joilla on selvästi erivärinen puku talvella ja kesällä, tp viittaa ”talvisen näköiseen” pukuun riippumatta siitä, mihin höyhensukupolven höyhenet kuuluvat tai mihin aikaan vuodesta se linnulla on), **vp** = vaihtopukuinen (tyypillisesti sulkimassa kesäpukuun tai talvipukuun), **k** = koiras, **n** = naaras, **n-puk** = naaraspukuinen (linnalla on naaraan puvun näköinen puku, tyypillisesti naaras tai nuori lintu), **pm** = maastopoikanen, **r** = lintu on pyydystetty/rengastettu, **v**, video tai ään = ARK:lla on ollut käytössään päätöstä tukevaa valokuva-, video- tai äänitemateriaalia. Muuttavasta linnusta on ilmoitettu usein ilmansuunta (N = pohjoinen jne.). Nämä merkintätavat noudattavat Rariteettikomitean katsausten merkintätapoja. Kuntalyhenteet: **Hat** = Hattula, **Hsj** = Hausjärvi, **Hml** = Hämeenlinna, **Jan** = Janakkala, **Lop** = Loppi, **Rmk** = Riihimäki.

Harvinaisuushavainnot 2014-2021

I. Valtakunnalliset harvinaisuudet

Suula *Morus bassanus*

2.–3.10.2014 Hat Lehijärvi 1 juv p (Martti Raekunnas, ym.)

11.–12.10.2014 Hat & Hml Vanajanselkä Heinunlahti 1 juv p, sama yksilö kuin Lehijärvellä (Petri Hirva, ym).

Uusi laji Kanta-Hämeelle. Lehijärveltä 2.10. löytynyt lintu siirtyi illalla Vanajanselälle, löytyi seuraavana aamuna paikallisena ja poistui NW. Sama lintu löytyi uudelleen Vanajanselän Heinunlahden ympäristöstä, viimeisenä havaintopäivänä heikkokuntoisena Tenholan rantapusikosta ja lopulta menehtyi.

Lehmähaikara *Bubulcus ibis*

20.10.2019 1p Hat Suontaka (Heikki Riekkola, Katja Riekkola)

25.-26.10.2019 1p Jan Tervakoski (Harry Mendolin, ym.)

Uusi laji Kanta-Hämeelle. Havaintojen tulkitaan koskevan samaa yksilöä, joka löytyi 27.10. Mäntsälästä ja oli bongattavissa noin kuukauden ajan. Todellinen suurharvinaisuus, Suomesta on vain neljä aikaisempaa havaintoa. Tästä lehmähaikarasta on julkaistu tiedonanto (Södersved 2019).

Munkkikorppikotka *Aegypius monachus*

8.9.2018 Rmk Sammalistonsuo 1 2kv m SW (Hannu Hellstén, Juha Mälkönen)

10.10.2018 Rmk Sammalistonsuo 1 2kv m SE (Kari Vuorinen, Hannu Hellstén, Aarto Laakso)

Uusi laji Kanta-Hämeelle. Ensimmäisen kerran 7.9. Helsingin Vuosaaren maankaatopaikalle näkynyt lintu seikkaili Suomessa lähes kahden kuukauden ajan Liminganlahdelta Kirkkonummelle. Myös munkkikorppikotka on suurharvinaisuus, joka on havaittu Suomessa vain kahdesti aikaisemmin.

Munkkikorppikotka (c) Juha Mälkönen

Isokihu *Stercorarius skua*

25.6.2018 Hat Lehijärvi 1p (Henri Pirttilä)

Laji varmistui valokuvista vasta havaintotilanteen jälkeen. Kanta-Hämeen toinen ja Suomen 78. havainto lajista.

Ruusulokki *Rhodostethia rosea*

7.5.2016 Janakkala Röyhynsuo 1 +2kv p (Jarmo Pihlainen, Tapio Vanhatalo, Pentti Liinamaa, Kimmo Myllymäki, Pauli Eriksson, Tom Lönnqvist)

Uusi laji Kanta-Hämeelle. Ruusulokista on vain kahdeksan aikaisempaa havaintoa Suomesta, lajin pääsääntöiset pesimäalueet sijaitsevat Koillis-Siperiassa ja talvehtimisalueet pohjoisella Jäämerellä. Tornien Taistossa löytynyt lintu löytyi seuraavana päivänä kuolleena, ilmeisesti pienpedon saaliiksi joutuneena.

Ruusulokki (c) Antti Siponen

Kyläpöllönen *Otus scops*

22.-23.5.2018 Hml Lammi, jätevedenpuhdistamo
1 p Ä (Leila Uotila, ym.)

Suomen toinenkin kyläpöllönen löytyi Kanta-Hämeestä! Tällä kertaa Lammin jätevedenpuhdistamon ympäristöstä, seuraavana yönä lintu oli äänessä kahteen otteeseen.

Töyhtökiuru *Galerida cristata*

1.1.-5.4.2021 Rmk Peltosaari 1 p (Asko Rannisto, ym.).

Suomen 86. ja Kanta-Hämeen toinen havainto, alueeltamme on yksi vanha RK:n tarkastamaton havainto.

Taigarautiainen *Prunella montanella*

17.10.2016 1 reng Hattula, Anomaa (Juhani Lokki ym.)

Uusi laji Kanta-Hämeelle. Syksyllä 2016 taigarautiaisella todettiin massiivinen syysesiiintyminen Länsi-Euroopassa. Vuoteen 2015 mennessä laji oli havaittu 11 kertaa ja tänä syksynä Suomesta todettiin 66 uutta havaintoa.

Kyläpöllönen (c) Leila Uotila

Mustakaularastas *Turdus atrogularis*

3.3.-19.3.2017 Hat Parola 1 k p (Heikki Seppälä, ym.)

Vuoden 2019 RK-katsauksessa tiedotettiin mustakaularastaiden luokittelusta neljään eri julkaisuluokkaan, joista kolme ensimmäistä luokkaa julkaistaan mustakaularastasnimikkeeseen alla (Huhtinen & Lehikoinen 2020, Väisänen ym. 2020). Tämä yksilö sijoitettiin luokkaan 2 eli yksilöihin, joilla on todettavissa mustakaularastaalle sopimattomia vähäisiä poikkeavuuksia. Kanta-Hämeen toinen havainto.

Valkopäätiainen *Cyanistes cyanus*

2.4.2020 Hml Lammi, biologinen asema 1 p (Jussi Huotari)

Uusi laji Kanta-Hämeelle ja Suomen 62. havainto. Lintu löytyi Lammin biologisen aseman ruokinnalta eikä näyttäytynyt löytöpäivän jälkeen enää uudelleen. Vuonna 2017 RK teki Suomen valkopäätiaishavainnoille uusintatarkastuksen ja luokitteli havainnot klassisiin valkopäätiaisiin, lintuihin joista vähäisiä risteymäpiirteitä ei voi täysin poissulkea, ja selkeitä risteymäpiirteitä omaaviin lintuihin. Lammin yksilö sijoitettiin klassisten valkopäätiaisten kategoriaan.

Viitaiainen *Parus palustris*

11.11.-24.12.2016 Lop Läyliäinen 1 p (Tytti Eronen, Christine Tammelin)

Vuonna 2016 Suomessa todettiin toiseksi runsain kautta aikain, jolloin havaittiin maalle 32 uutta yksilöä. Huippuvuonna 2010 Suomessa havaittiin 166 yksilöä. Tytti Erosen löytämä lintu oli 249. havainto Suomesta ja kahdeksas RK:n hyväksymä havainto Kanta-Hämeestä.

Nokivaris

26.2.-28.2.2017 Riihimäki, jätevedenpuhdistamo 1 p (Arto Laakso, Kari Vuorinen, Kalervo Viitanen, Jari Pasuri, Markku Perttu, Hannu Hellstén, ym.)

7.3.-18.3.2018 Rmk Jätevedenpuhdistamo (Hannu Hellstén, ym.)

13.1.2019 1p Janakkala, Tervakoski (Jari Pasuri)

18.2.-13.3.2019 Riihimäki jätevedenpuhdistamo (Markku Perttu, Hannu Hellstén, ym.)

Havaintojen tulkittiin koskevan samaa yksilöä.

II. Alueelliset harvinaisuudet

Ruostesorsa *Tadorna ferruginea*

13.-17.7.2016 Hml Hauho, Lautsia 4p (v) (Milja Matilainen)

19.7.2016 Hml Hattelmalanjärvi 1 n p, nous, SE (Ari Lehtinen)

Kanta-Hämeen toinen ja kolmas havainto. Ruostesorsien vuosittaiset havaintomäärät Suomessa vaihtelevat huomattavasti ja vuonna 2016 lajia havaittiin Suomessa pirteästi.

Mandariinisorsa *Aix galericulata*

24.9.-16.10.2014 Hat Lehijärvi 1 k p (Seppo Vepsä, ym.)

Kanta-Hämeen viides havainto.

Jalohaikara *Egretta alba*

8.6.2015 Hämeenlinna, Päällinen 1 eijp p (Ari Lehtinen)

11.7.2015 Hämeenlinna, Lammi, Avuskulma 1 kiert (Markku Hyvärinen)

13.-14.7.2015 Hausjärvi, Pursijärvi 1p (Pekka Fågel, ym.)

1.-23.1.2016 Jan, Turenki, Hiidenjoki 1p (v) (Jaakko Kanerva ym.)

10.-20.7.2016 Rmk Sammalistsuo 1p (Hannu Hellstén, ym.)

17.-25.7.2016 Jan Röyhynsuo 1p (Ari Lehtinen)

30.7.-11.8.2016 Hml Lam, Ormajärvi 1p

Jalohaikara (c) Petri Hirva

- (v) (Aki Lahtinen)
8.8.2016 Rmk Sammalistonsuo 3p (v) (Hannu Hellstén)
15.8.2016 Hml Hauho, Pyhäjärvi 1p (Lauri Kokkala, Aarto Tuominen)
18.8.-1.9.2016 Hat Lehijärvi, Sattula 1p (v) (Ari Tauru)
26.8.2016 Rmk Sammalistonsuo 2p (v) (Mikko Niemi, Jari Pasuri)
28.8.-11.9.2016 Rmk Sammalistonsuo 1p (v) (Kalervo Viitanen, ym.)
9.-10.9.2016 Jan Mallinkaistenjärvi 1p (Ari Lehtinen)
17.-18.4.2017 Lop Loppijärvi 1 p (v) (Juha-Matti Valonen, Perttu Valonen ym.)
21.4.2017 Rmk Sammalistonsuo 1 nous, SE (v) (Hannu Hellstén)
8.5.2017 Rmk Sammalistonsuo 1 p (v) (Hannu Hellstén ym)
19.5.2017 Hsj Mommilanjärvi 1 kiert (Taito Puumala)
7.6.2017 Hml Lammi, Untula 1 NW (Aki Aintila, ym.)
11.6.2017 Rmk Sammalistonsuo 1 (Hannele Kettunen, Pinja Kettunen, Aleksi Mikola ym.)
31.7.2017 Rmk Sammalistonsuo a13 p (v) (Arto Laakso, ym.)
19.8.-13.9.2017 Jan Röyhynsuo 1 p (v) (Juhani Vormula, Ari Lehtinen)
31.8.-5.9.2017 Lop Villanokka 1 p (v) (Christer Casagrande)
2.-18.9.2017 Rmk Sammalistonsuo 2 p (v) (Hannu Hellstén ym)
9.9.2017 Hml Kutila 1 p (v) (Piia Lemmetty)

Jalohaikaran havaintomäärät ovat kasvaneet Suomessa kovaa vauhtia ja ensimmäinen pesintä maastamme todettiin vuonna 2018. Sisämaassa jalohaikara on kuitenkin runsastunut hitaasti ja Kanta-Hämeessä laji ei ollut edes jokavuotinen vuoteen 2015 asti. Vuosina 2016 ja 2017 havaintomäärät runsastuivat sitä tahtia, että ARK ei tarkastanut havaintoja 1.1.2018 alkaen. 31.7.2017 Sammalistonsuolla havaittu 13 yksilön parvi oli tuolloin toiseksi suurin Suomessa havaittu parvi.

Mustahaikara *Ciconia nigra*

- 28.8.-3.9.2017 Hml Hauho, Kirkonkylä – Kokkila 1 kv p (v) (Esa Aho, ym.)

Toinen havainto Kanta-Hämeestä, edellisestä havainnosta ehti kulumaan yli 50 vuotta! Mustahaikarasta kertyy Suomesta vain muutamia havaintoja vuodessa.

Haarahaukka *Milvus migrans*

- 12.4.2014 Jan Kernaalanjärvi 1 NNE (v) (Jukka Perttu, Markku Perttu, Hannu Hellstén)
1.7.2014 Hat Katala 1 NE (Mikko Ollila)
2.7.2014 Hsj Turkhauta 1 E (v) (Antti Siponen, ym.)
20.5.2016 Hml Hauho, Iso-Roine 1 kiert (v) (Juho Salo)
10.5.2018 Hml Ahvenisto 1 S (Mikko Ollila)
16.9.2019 Lop Salmio 1 m S (v) (Christer Casagrande)
18.5.2020 Hml Kalvola, Muulinjärvi 1 ad m E (Ari Lehtinen)
20.5.2021 Hml Kivisenoja, 1 kiert (v) (Annu Lohikoski, Taru Peltola)

Haarahaukka nauttii edelleen alueharvinaisuuden statusta Kanta-Hämeessä, vaikka valtakunnalliset havaintomäärät ovat rannikkoseuduilla runsastuneetkin. Toistaiseksi valtakunnallinen runsastuminen on näkynyt maakunnassamme vaisuna eikä lajia havaita edes joka vuosi. Havaintomäärät jakautuvat eri vuosikymmenille seuraavasti: 1980-1989 1, 1990-1999 2, 2000-2009

4, 2010-2019 11.

Isohaarahaukka *Milvus milvus*

- 8.3.2020 Rmk Sammalistonsuo 1 kiert (Markku Hyvärinen, Hannu Hellstén, Jari Pasuri, Arttu Valonen, Jonna Viisainen, ym.)
 20.3.2020 Hml Kalvola, Kuurila 1 N (v) (Juhani Salonen)
 26.3.2020 Jan Kinnasmäki 1 ad kiert (Heikki Seppälä)
 30.3.2020 Hat Männistö, Ilveskallio 1 S-W (v) (Juho Salo, Arto Laakso)
 31.3.2020 Jan Kinnasmäki 1 kiert (Markku Perttu)
 1.5.2020 Jan Hakoinen 1 kiert (v) (Hannele Kettunen, Kai Järvinen)

Rariteettikomitea siirsi isohaarahaukkahavaintojen käsittelyn alueellisille rariteettikomiteoille vuoden 2018 alusta alkaen. Kanta-Hämeen ensimmäinen yksilö havaittiin 2.5.2013, seuraavia havaintoja piti odottaa vuoden 2020 kevääseen. Samana vuonna Suomesta todettiin ennätysellinen esiintyminen isohaarahaukoilla, mutta vuosi 2021 jäi jälleen vaisummaksi. Tyypillistä havaintoaikaa Suomessa on alkukevät, maaliskuun puolivälistä toukokuun alkuun.

Arosuohaukka *Circus macrourus*

Arosuohaukka (c) Juha Mälkönen

- 11.4.2014 Janakkala, Uhkoila 1 ad k kiert (Rauno Yrjölä)
 13.4.2014 Jan Toivanjoki 1 ad k (Ari Lehtinen)
 29.9.-2.10.2014 Rmk Sammalistonsuo 1 1kv p (v) (Eero Sutinen, Tuula Metsäranta, Matti Vehkamäki, Kalervo Viitanen, ym.)
 21.4.-25.4.2015 Riihimäki, Sammalistonsuo 1 ad n p (v) (Kari Vuorinen, ym.)
 2.10.2015 Riihimäki, Uhkola 1 1kv kiert (v) (Esko Heiskanen)
 3.9.2016 Hat Rietoo 1 1kv p (Tapio Huuskonen, ym.)
 25.4.2017 Hat Purkalo 1 k +2kv N (v) (Petri Hirva, Seppo Vepsä)
 20.5.2017 Rmk Sammalistonsuo 1 2kv E (v) (Antti Siponen, Markku Perttu)
 10.4.-14.4.2018 Hat Suontaka 1 k p (v) (Heikki Riekkola, Petri Hirva, ym.)
 14.4.2018 Hml Aurinkoranta 1 +2kv n m (v) (Riia Paasimaa)
 2.9.2018 Hml Vuorentaan pellot 1 juv kiert (Markku Hyvärinen, Mikko Ollila)
 5.9.2018 Lop Salmio 1 juv m, S (Christer Casagrande)
 5.9.2018 Lop Hunsala 1 juv m, lask (Christer Casagrande)
 6.9.2018 Hsj Kallio/Savikko 1 juv p (v) (Esko Heiskanen)
 8.9.-12.9.2018 Hat Suontaka 1 juv p (v) (Helge Sorri, Pekka Nurminen, Eeva Pihlajamaa, Heikki Riekkola, ym.)
 11.-12.9.2018 Rmk Hirvenoja, Näreikkö 1 k p (v) (Hannu Hellstén, Markku Perttu, Antti Siponen)
 12.9.2018 1 juv p Rmk Hirvenoja Näreikkö (v) (Hannu Hellstén, Markku Perttu, Antti Siponen)
 14.4.2019 Jan Jokimaa 1 k ad N (Ari Lehtinen)
 12.8.2019 Hat Suontaka 1 k S (Kyösti Kopra)
 6.-8.9.2019 Hml Vuorentaan pellot (v) (Heikki Seppälä, Kai Järvinen, Markku Hyvärinen, ym.)

14.9.2019 Rmk Sammalistonsuo 1 k S (Hannu Hellstén)
12.-19.4.2020 Jan Hakoinen 1 k p (v) (Juha-Matti Valonen, Päivi Valonen, ym.)
24.4.2020 Jan Hakoinen 1 ad n p (v) (Jari Pasuri, ym.)
25.4.2020 Jan Hakoinen 1 2kv n p (v) (Caj-Christian Liukonen)
1.5.2020 Hat Suontaan pelot 1 k p, nous, NW (v) Heikki Riekkola, Katja Hyrynen)
21.7.2020 Rmk Sammalistonsuo 1 k S (v) (Hannu Hellstén, Jari Pasuri, Juhani Vormula)
29.8.2020 Rmk Sammalistonsuo 1 k +2kv S (v) (Arttu Valonen, Markku Perttu)
29.8.-31.8.2020 Hat Suontaka 1 k +2kv p (v) (Pauli Eriksson, Heikki Riekkola, Caj-Christian Liukonen, ym.)
13.9.2020 Hat Suontaka 1 juv p (Juhani Kairamo, Markku Hyvärinen)
13.9.2020 Hat Rahkoila 1 juv kiert (Juhani Kairamo, Markku Hyvärinen)
11.4.2021 Jan Kinnasmäki 1 ad k kiert (v) (Jarmo Pihlainen)

Arosuohaukka vakiintui suomalaiseen pesimälajistoon 2010-luvulla ja harhailevien sekä läpimuuttavien yksilöiden havaintomäärät ovat kasvaneet myös Kanta-Hämeessä. Vuosittaisten havaintomäärien vaihtelu on silti suurta, esimerkiksi vuosina 2021 ja 2016 laji havaittiin vain kerran, lisäksi ad-naaraiden sekä joidenkin nuorien lintujen määrittäminen on joissain olosuhteissa haasteellista. ARK korostaa ikämäärityksen tärkeyttä naaraspukuisten lintujen määrittämisessä. Havaintoaineistosta näkyy hyvin lajin esiintymiskuva, suurin osa yksilöistä havaitaan huhkuun lopulta toukokuun alkuun ja elokuun lopulta syyskuun loppuun. Kesäaikaisia yksilöitä ei alueella ole juuri havaittu. Kanta-Hämeen ARK ei tarkasta havaintoja vanhoista koiraista (+2kv kevät, +1kv syksy) 1.1.2022 alkaen.

Niittysuohaukka *Circus pygargus*

3.-4.5.2019 Hat Mervi 1 k p (v) (Jaakko Kanerva, ym.)
4.5.2019 Hml Kalvola, Pirttikoski 1 k m SE, sama kuin ed. (Ilkka Hakala, Jaakko Kanerva)
23.8.2019 Lop Villanokka 1 +1kv k m SW (Christer Casagrande)
3.5.2020 Hat Mervi 1 n +2kv kiert (v) (Petri Hirva, Kyösti Kopra)

Niittysuohaukka on havaittu Kanta-Hämeessä vain yhdeksän kertaa. Suomessa niittysuohaukkoja pesii arviolta enimmillään kymmenkunta paria ja Euroopan pesimäkannat ovat monin paikoin taantuneet.

Arosuohaukka/niittysuohaukka *Circus macrourus* / *Circus pygargus*

5.9.2016 Rmk Uhkola 1 n-puk m (Esko Heiskanen)
17.9.2017 Rmk Sammalistonsuo 1 SW (Jari Pasuri, Hannu Hellstén, Arto Laakso)
13.9.2020 Hat Suontaka 1m (Juhani Kairamo, Markku Hyvärinen)
14.9.2021 Rmk Uhkola 1 n-puk S (Esko Heiskanen)

KHLY:n ARK ei tarkasta havaintoja ns. ”sirosuohaukoista” 1.1.2022 alkaen.

Kiljukotka *Aquila clanga*

30.8.2021 Hml Vuorentaan pellot, 1 ad m SE (Rauno Varma, Markku Hyvärinen, Heikki Seppälä, Matti Rönkkö)

Harvassa ovat rarikotkat. Alueeltamme on ilmoitettu vain neljä aikaisempaa ARK:n hyväksymää ja lajilleen määritettyä kiljukotkaa, eikä lajilleen määrittämättömiä rarikotkiakaan ole montaa havaittu.

Pikkukiljukotka (c) Petri Hirva

Pikkukiljukotka *Aquila pomarina*

2.-6.9.2016 Hat Tenhola 1 2kv p (v) (Kyösti Kopra, Martti Raekunnas, ym.)

Uusi laji Kanta-Hämeelle! Syyskaudella elokuun loppu ja syyskuun alkupuolisko on tyypillistä ajankohtaa lajin havaitsemiseen Suomessa.

Punajalkahaukka *Falco vespertinus*

9.10.2014 Hat Mervi 1 ad k p, nous (Erkki Laine, Mikko Ollila, Martti Raekunnas, Jaakko Kanerva)

13.6.2015 Jan Sääjärven pato 1 n p (v) (Helge Sorri)

9.9.2016 Jan Malinkainen 1 1kv p (Ari Lehtinen)

28.8.-2.9.2017 Hat Sattula 1 1kv p (v) (Kalervo Viitanen, Kaija Viitanen, Ismo Saarinen, ym.)

29.8.-12.9.2019 Rmk Sammalistsonsuo 1 1kv p (Arttu Valonen, ym.)

30.8.2019 Hat Suontaka 3p (2 +2kv n ja 1 1kv) (Markku Hyvärinen, Petri Hirva, Martti Raekunnas, Pauli Eriksson, ym.)

30.8.2019 Jan Hakoinen 1 1kv p (v) (Ellinoora Heikkinen, Kasper Walli, Paula Heikkinen)

31.8.-3.9.2019 Jan Kiri 1 1kv p (v) (Kimmo Myllymäki, Ilkka Myllymäki, Heikki Seppälä, Jarmo

Pihlainen, ym.)

2.9.2021 Rmk Sammalistonsuo 1 1kv p, kiert (Arttu Valonen, Arto Laakso)

Suomessa punajalkahaukka on pääsääntöisesti loppukeväästä ja alkusyksystä tavattava harvalukuinen harhailija, mutta varmistettuja pesintöjään tunnetaan. Vuosittaiset havaintomäärät vaihtelevat paljon ja joinain syksyinä Suomeen suuntautuu Itä-Euroopasta todellisia vaelluksia. Suurin osa Kanta-Hämeen havainnoista on elokuun lopulta ja syyskuun alulta, 9.10.2014 havaittu koiras oli valtakunnallisestikin merkittävä, Tiirassa on vain 17 havaintoa lajista lokakuulta. Vuoden 2019 huippuvaellus ulottui myös Kanta-Hämeeseen, tuona syksynä havaittiin kuusi yksilöä.

Tunturihaukka *Falco rusticolus*

10.-12.11.2020 Hat Mervi 1 juv p (v) (Kimmo Kerälä, ilm. Tanja Lasaroff)

Ensimmäinen ARK:n hyväksymä havainto Kanta-Hämeestä, yhdistyksen havaintoarkistosta löytyy yksi vanha havainto, jota RK ei ole käsitellyt.

Pikkuhuitti *Porzana parva*

25.5.-9.6.2014 Rmk Arolammi 1 k p Ä (Hannu Hellstén, ym.)

23.5.-26.5.2020 Rmk Sammalistonsuo 1 n ä p (Hannu Hellstén, ym.)

Seitsemäs ja kahdeksas havainto Kanta-Hämeestä. Arolammilla pikkuhuitti on nyt havaittu kahdesti, kaksi havaintoa löytyy myös Hattulan Mervenselältä.

Avosetti *Recurvirostra avosetta*

1.8.2014 Hat Anomaa 1 än m
(Juhani Lokki)

11.4.2017 Hat Käkye 2 p, nous,
NW (Ari Lehtinen)

Avosetti on sisämaassa harvinaista herkkua, Kanta-Hämeessä laji on havaittu vain kerran aikaisemmin.

Pulmussirri *Calidris alba*

24.8.2014 Hml Vanajanselkä,
Verhonkulma 2 1kv m 1a (Ilkka
Hakala, Hannu Hellstén)

6.9.2020 Lop kk, uimaranta 1 1kv
p (v) (Janet Heikkilä, Samu
Heikkilä)

29.7.2021 Rmk Sammalistonsuo
1 ad nous (v) (Arttu Valonen)

Pulmussirri (c) Janet Heikkilä

Samoin pulmussirri nauttii edelleen alueharvinaisuuden statusta. Sammalistonsuon havainto oli vasta 10. havainto Kanta-Hämeestä, havainnot ajoittuvat heinäkuun loppuun ja elokuun alkuun

vanhojen sirrien päämuuttokaudelle, elokuun lopulta ja syyskuun alusta on nyt kaksi havaintoa.

Lampiviklo (c) Juha Mälkönen

Lampiviklo *Tringa stagnatilis*

- 15.5.2014 Rmk Sammalistonsuo 1 p (Hannu Hellstén)
- 24.5.2014 Rmk Sammalistonsuo 2 p (Jari Pasuri, Hannu Hellstén, ym.)
- 14.6.2014 Rmk Sammalistonsuo 1 p (Hannu Hellstén, Jari Pasuri, Kalervo Viitanen, Juha Mälkönen)
- 7.5.2015 Rmk Sammalistonsuo 1 p (Kalle Lindeman)
- 9.-10.5.2015 Rmk Sammalistonsuo 1 p (v) (Juha Mälkönen, ym.)
- 28.5.2015 Hml Kalvola, Kuurila 1 p (v) (Martti Raekunnas)
- 28.8.2015 Jan Röyhynsuo 1 p (Ari Lehtinen)
- 12.5.-27.6.2016 Rmk Sammalistonsuo 1-6p, yhteensä 2 rev joista toisella pesintä (v) (Hannu Hellstén, ym.)
- 2.-6.8.2016 Rmk Sammalistonsuo 1 kv p (v) (Jari Pasuri)
- 9.5.2017 Hml Lammi, Ormajärvi, puhdistamo 1 p (Ari Lehtinen)
- 21.5.-25.5.2017 Rmk Sammalistonsuo (v) (Jari Pasuri, Hannu Hellstén, Seppo Lindroos, Olli Oikko)
- 30.7.2020 Jan Lempelto, Roitonsuon kosteikko 1 ad p (Ari Lehtinen)

Lampiviklohavainnot runsastuivat 2000-luvun alussa ja ennen 2010-lukua lajia ei juuri muualla, kuin Turengin ent. sokeritehtaan altailla havaittu. Sammalistonsuolla lampiviklo havaittiin ensimmäisen kerran vuonna 2010 ja siellä lajia havaittiin tasaisesti vuoteen 2017 asti, vuoden 2016 kahta reviiiriä ja yhtä onnistunutta pesintää myöten. Viime vuosina havaintomäärät ovat hiipuneet. Lampiviklosta on kertynyt nyt yhteensä 27 havaintoa, joista osa tosin pitkään paikalla viihtyneiden yksilöiden koontihavainnoja.

Leveäpyrstökihu *Stercorarius pomarinus*

- 4.10.2014 Hat Lepaansalmen ranta 1 ad m SSE, tumma (Tuulikki Kärkkäinen)
- 2.-3.12.2014 Hat Lehijärvi 1 kv p (v) (Lauri Kokkala, ym.)
- 3.12.2014 Hml Vanajanselkä, Verhonkulma (Ilkka Hakala)

12.-15.11.2016 Hat Tenhola, Ruskeenkärki 1 1kv p (Jaakko Kanerva, ym.)

Leveäpyrstökihusta on alueeltamme 13 ARK:n hyväksymää havaintoa. Kevätkaudelta havaintoja on vain yksi, muut ajoittuvat syyskuun puolivälistä joulukuun alkuun ja koskevat enimmäkseen nuoria lintuja.

Pikkutiira *Sternula albifrons*

19.-20.6.2017 Lop Vojakkala, Kaartjärvi p (Timo Larm, Outi Larm)

Avosetin tavoin varsin harvinainen sisämaalaji, tämä oli neljäs yksilö toimialueeltamme ja kaikki havainnot tehty kesäkuun lopun ja heinäkuun alun välisellä jaksolla.

Valkosiipitiira *Chlidonias leucopterus*

9.6.2021 Jan Röyhynsuo 1 ad jp p (Ari Lehtinen)

Kanta-Hämeen toinen havainto. Valkosiipitiiroja havaitaan Suomessa vain muutamia yksilöitä vuosittain, tyypillisesti toukokuun puolivälistä kesäkuun alkuun ja heinäkuun lopulta elokuun lopulle.

Lapintiira *Sterna paradisaea*

29.5.2014 Hml Lammi, jätevedenpuhdistamo 1 ad p (Ari Lehtinen)

24.5.2015 Hml Lammi, jätevedenpuhdistamo 1 ad p (Ari Lehtinen)

31.5.-1.6.2015 Lop Vojakkala 1 ad p (Timo Larm, Martti Rajamäki, ym.)

29.5.2017 Jan Turengin altaat 1 kiert (v) (Pauli Eriksson)

27.5.2018 Hml Hauho, Ilmoilanselkä 1 kiert (Ari Lehtinen, Eija Kettinen)

12.8.2018 Lop Villanokka 1 ad m SSW (Christer Casagrande)

Lapintiiirastakin on kertynyt vasta 23 havaintoa toimialueeltamme, vuosina 2019-2021 lajia ei ilmoitettu lainkaan.

Turturikyyhky *Streptopelia turtur*

2.10.2016 Hml Lammi, kk (v) (Esko Heiskanen, ym.)

21.-28.9.2021 Hat Leteensuo 1 1kv p (v) (Olli Sihvonen, ym.)

Turturikyyhkyn laajamittainen taantuma näkyy myös Kanta-Hämeen havaintoaineistossa; lajia havaittiin vuosittain 1970-luvulta 90-luvulle, mutta 2000-luvulla laji on havaittu vain kuudesti.

Tunturikiuru (c) Ismo Saarinen

Tunturikiuru *Eremophila alpestris*

12.-14.10.2015 Rmk Sammalistonsuo 2p (v) (Markku Perttu, ym)

8.10.2016 Lop Ojajoki 1 p (v) (Jari Pasuri, ym.)

16.-19.10.2016 Rmk Sammalistonsuo 1 p (v) (Hannu Hellstén, ym.)

18.-19.10.2020 Rmk Sammalistonsuo (v) Samuli Korpinen, ym.)

Tunturikiurun tyypillistä esiintymisaikaa on syyskuun lopun ja marraskuun alun välinen jakso, 2000-luvulla laji on havaittu kerran talvikaudella ja kerran kevätkaudella.

Sitruunavästäräkki *Motacilla citreola*

3.5.-5.5.2018 Rmk Sammalistonsuo 1 k p (v) (Kari Vuorinen, ym)

7.5.2021 Rmk Sammalistonsuo 1 k p (Jukka Perttu, Markku Perttu)

Toimialueemme ensimmäinen yksilö havaittiin vuonna 2010, vuoteen 2021 mennessä havaintoja oli kertynyt kuudesta yksilöstä. Olisiko sitruunavästäräkistä tulossa säännöllisemmin havaittava laji?

Virtavästäräkki *Motacilla cinerea*

- 2.10.2016 Hat Lehijärvi 1 p (Arto Laakso)
 10.6.2017 Jan Kirimylly, Leipparinkoski 1 p (v) (Helge Sorri)
 9.4.2018 Rmk Sammalistonsuo 1 lask, p (v)
 (Kari Vuorinen, Asko Rannisto)
 27.3.2019 Jan Junala 1 n-puk p (Martti Heikinheimo)
 11.4.2020 Jan Lanankoski 1 k p (Arto Laakso)

Virtavästäräkki (c) Helge Sorri

Myös virtavästäräkkiä havaitaan entistä säännöllisemmin toimialueellamme, ensimmäinen havainto lajista tehtiin vuonna 2012. Virtavästäräkki on runsastunut Suomen rannikkoalueilla ja Ruotsin pesimäkanta on ollut tasaisessa kasvussa.

Sinipyrstö *Tarsiger cyanurus*

- 19.9.2016 Hml Tuulos, Jokikulma 1 kv reng (v) Heikko Kolunen
 8.11.2016 Rmk Haapahuhta 1 n-puk p (v) (Hannu Hellstén, ym.)
 12.6.-2.7.2019 Hml Lammi, Kotinen (v) (Heidi Björklund, ym.)
 4.5.2020 Hat Kouvalan lsa 1 k 2kv p Än (Arto Laakso)
 18.5.2021 Hat Sattulan lsa 1 k p Ä (v) (Minna Honkasaari)
 25.5.-16.6.2021 Hml Evo, Kuolemankallio 1 p Ä (Juha Tiainen, Olavi Kemppainen, ym.)
 9.-13.6.2021 Hml Evo, Rautamäki 1 p Ä (Pirita Latja, ym.)
 10.-22.6.2021 Hml Evo, Lapinkallio 1 p Ä (Pirita Latja, ym.)
 17.-19.6.2021 Hml Evo, Sudenpesänkangas 2 p Ä (Pirita Latja, Pekka Saikko, ym.)

Huom. Kaikista Evon alueella kesällä 2021 havaituista yksilöistä ei ole saapunut ARK:lle ilmoituksia. Sinipyrstö on vakiintunut osaksi suomalaista pesimälajistoa ja nykyään lajin havaitseminen sen säännöllisillä pesimäalueilla on melko vaivatonta. Silti esimerkiksi Tringan ja TLY:n alueilta ei reviiirihavaintoja tunneta juuri lainkaan. Toukokuun alkupuoliskon sääolosuhteet vaikuttavat siihen, kuinka paljon sinipyrstöjä Suomeen saapuu, ja valtakunnallisesti ennätyselliset esiintymiset vuosina 2019 ja 2021 näkyvät myös Kanta-Hämeessä.

Sepeltasku *Saxicola maurus*

26.10.-7.11.2016 Rmk Sammalistonsuo 1 n-puk p (v) (Kari Vuorinen, Liisa Hynynen)

Ensimmäinen lajilleen määritetty havainto toimialueeltamme. 2000-luvun alussa mustapäätaskun alalajit *Saxicola torquatus ssp rubicola* ja *S. t. ssp maurus* tulkittiin omiksi lajeikseen.

Toimialueeltamme on lajiparista yksi aikaisempi havainto, Janakkalassa havaittiin toukokuussa 1997 mustapäätasku, jota ei kuitenkaan määritetty alalajilleen.

Ruokosirkkalintu *Locustella luscinioides*

12.-24.6.2015 Hml Hauho, Jokijärvi 1 k p Ä (Karri Jutila)

Kanta-Hämeen viides havainto. Ruokosirkkalintu on yhtenäisten ruovikkoalueiden laji, jonka tapaa varmimmin Suomessa touko-kesäkuussa.

Kirjokerttu *Sylvia nisoria*

1.-2.9.2016 Jan Turengin altaat 1 1kv p (v) (Pauli Eriksson, ym.)

12.8.2021 Hml Tuulos, Jokikulva 1 1kv reng (v) (Heikki Kolunen)

Kanta-Hämeen toinen ja kolmas havainto, kaikki koskevat syksyisiä harhailijoita.

Hippiäisuunilintu *Phylloscopus proregulus*

12.10.2014 Hml Tuulos Jokikulma 1 kv reng (v) (Heikki Kolunen)

31.10.2015 Hml Ahvenisto 1 p (Markku Hyvärinen)

”Pienistä vihreistä” hippiaisuunilintu on aina ollut Kanta-Hämeessä se huomattavasti harvinaisempi tapaus, vuonna 2015 havaittiin vasta toimialueemme viides yksilö.

Taigauunilintu *Phylloscopus inornatus*

11.9.2014 Hat Anomaa 1 reng (v)

(Lauri Kokkala, Juhani Lokki)

13.9.2014 Hml Olympiakylä 1 p

(Markku Hyvärinen)

14.9.2014 Rmk Uhkola 1 kiert

(Esko Heiskanen)

28.9.2014 Hat Anomaa 1 reng (v)

(Juhani Lokki, Riitta Lokki)

4.10.2014 Hat Anomaa 1 reng (v)

(Juhani Lokki)

16.9.2016 Hml Kalvola, Iittala 1 p

(Martti Raekunnas, ym.)

18.9.2016 Hml Hauho, Kokkala 1 än p

(Lauri Kokkala)

20.9.2016 Hat Anomaa 2 kv reng

(v) (Juhani Lokki)

24.9.2016 Hml Kalvola, Iittala,

Kankainen 1 p än (v) (Hannu Hellstén, ym.)

24.9.2016 Hat Anomaa 1 kv reng (v) (Juhani Lokki)

27.9.2016 Hat Anomaa 2 kv reng (v) (Juhani Lokki)

2.10.2016 Lop Kyyniönmäki 2 än p (Arttu Valonen, ym.)

16.10.2016 Hat Anomaa 1 kv reng (v) (Juhani Lokki)

10.9.2017 Hml Lammi, puhdistamo 1 p än (Aki Lahtinen)

16.9.2017 Hat Pelkola 1 p än (Petri Vainio, ym.)

25.9.2017 Hat Parola 1 p än (Erkki Laine)

29.9.2017 Jan Turenki, Papintie 1 p än (Ari Lehtinen)

4.10.2017 Rmk Uhkola 1 kiert än (Esko Heiskanen)

5.10.2017 Hml Tuulos, Jokikulma 1 än (Heikki Kolunen)

31.8.2018 Rmk Uhkola 1 p (Esko Heiskanen)

19.9.2018 Lop Perintömäki (v) (Perttu Valonen, Esko Rantanen, Arttu Valonen)

23.9.2018 Hat Parola (Erkki Laine, Martti Raekunnas, Jaakko Kanerva)

16.9.2019 Hml Hauho, Porras 1 reng (v) (Aarto Tuominen, Lauri Kokkala)

18.9.2019 Hml Hauho, Porras 1 reng (v) (Aarto Tuominen)

22.9.2019 Hml Hauho, Porras, 1 reng (v) (Aarto Tuominen)

14.9.2020 Hml Tuulos, Jokikulma 1 reng (v) (Heikki Kolunen)

14.9.2020 Hml Hauho, Porras 1 reng (v) (Aarto Tuominen)

19.9.2020 Rmk Uhkola 1m (Esko Heiskanen)

19.9.-23.9.2020 Rmk Sammalistsosuo 1 p (v) (Jari Pasuri, ym.)

27.9.2020 Hml Hauho, Kokkala 1 p än (Lauri Kokkala)

Taigauunilintu (c) Aki Aintila

Taigauunilintu runsastui räjähdymäisesti Suomessa 2010-luvulla ja runsastuminen on näkynyt Kanta-Hämeessä; ennen vuotta 2014 lajista oli kertynyt 11 havaintoa ja vuodesta 2014 alkaen 30 havaintoa. Vuosina 2015 ja 2021 ”inoa” ei havaittu lainkaan ja tämäkin laji nauttii edelleen aluerariteetin statusta.

Idäntiltalti *Phylloscopus inornatus ssp. tristis*

17.5.2019 Hml Ahveniston hautausmaa 1 k p Ä (ä) (William Velmala)

2.10.-5.10.2020 Rmk Sammalistonsuo 1p (v) (Jari Pasuri, ym)

Rariteettikomitea antoi tiltaltin itäisen alalajin aluerariteettikomiteoiden tarkistettavaksi vuoden 2018 alusta lähtien. Toimialueeltamme ei tästä taksonista ole aikaisempia havaintoja.

Viiksitimali *Panurus biarmicus*

20.4.2015 Jan Toivanjoki 1 k p (Ari Lehtinen)

21.2.2017 Jan Haapajärvi 4p (Ari Lehtinen)

29.4.2018 Hml Kahilisto 2 p, nous (v) (Heikki Riekkola, Katja Hyyrynen)

Laajojen järviruovikoiden tyyppilaji on vuoteen 2018 mennessä havaittu 17 kertaa, joista jopa yhdeksän havaintoa kertyi vuosilta 1998-1999.

Lapintiainen *Poecile cinctus*

7.10.2018 Hml Tuulos, Jokikulma 1 reng (v) (Heikki Kolunen)

13.-26.1.2019 Hml Vanaja 1 p (v) (Päivi Suutari, Arto Laakso, ym.)

Kanta-Hämeen lapintiaishavainnot ajoittuvat eteläisempään Suomeen suuntautuvien vaellusten yhteyteen. Toimialueeltamme on ARK:n hyväksyminä yhteensä 21 havaintoa yhteensä 34 yksilöstä, joista yhdeksän havaintoa ja 21 yksilöä vuodelta 2001.

Punakottarainen *Pastor roseus*

21.8.2015 Jan Virala 1 kv p (Jyrki Tolvanen)

28.6.-3.7.2018 Rmk Sammalistonsuo 1 ad p (v) (Hannu Hellstén, ym.)

11.6.2019 Rmk Sammalistonsuo 1 ad p (Hannu Hellstén, ym.)

Kanta-Hämeen havainnot nro 7 ja 8. Punakottaraisia havaitaan Suomessa tyypillisesti toukokuun lopulta syyskuun lopulle.

Keltahemppo *Serinus serinus*

28.5.2014 Jan Turenki, ent. sokeritehdas 1 ad k p Än (Ari Lehtinen)

13.7.2014 Lop Pilpala 1 ad k p Än (Christer Casagrande)

24.5.2020 Hml Aulanko 1 p, kiert (Markku Hyvärinen)

27.8.2021 Rmk Sammalistonsuo 1 k p Ä (Arttu Valonen, Arto Laakso, Ari Nyman, Heli-Kirsi Pekkarinen)

Keltahemppo on havaittu toimialueella seitsemän kertaa, näistä yksi havainto on ennen 2000-lukua. Myös keltahemppo on etelärannikolla runsastuva laji, joten Kanta-Hämeeseen on odotettavissa lisää havaintoja.

Pikkusirkku *Emberiza pusilla*

7.11.2014 Rmk Sammalistonsuo

(v) (Eero Sutinen, Tuula Metsäranta)

1.-6.12.2014 Jan Turenki, Kuumola 1 p

(v) (Janne Merikallio, ym.)

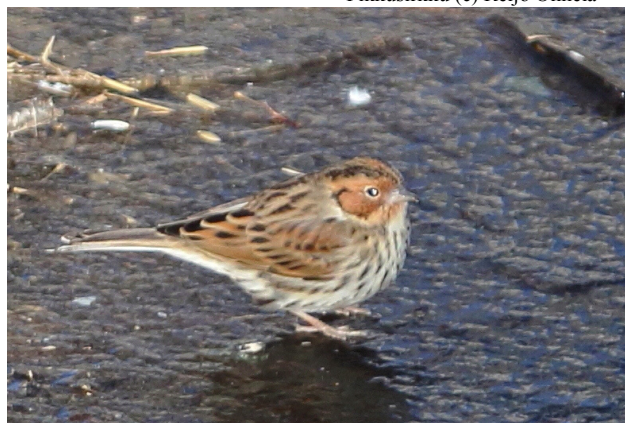
14.3.-8.4.2020 Hml Kahilisto, Honkalanranta 1 p

(v) (Reijo Onnela, Anne Koivisto)

17.10.2021 Jan Turenki, Turengin altaat 1p

(Ari Lehtinen)

Pikkusirkku (c) Reijo Onnela

Pikkusirkku on itäinen muuttaja ja on alueharvinaisuus laajalti pesimäalueidensa ulkopuolella. Toimialueeltamme on yhdeksän havaintoa vuoden 2021 loppuun mennessä.

Kirjallisuus

Huhtinen, H. & Lehikoinen, A. 2020: Mustakaularastaan värikirjo. - Linnut 4/2020.

Södersved, J. 2019: Mäntsälä mielessäin. - Linnut 4/2019: 14-15.

Väisänen, R., Huhtinen, H., Kuitunen, K., Lampila, P., Lehikoinen, A., Lehikoinen, P. & Velmala, W. 2020: Rariteetikomitean hyväksymät vuoden 2019 harvinaisuushavainnot. – Linnut-vuosikirja 2019: 106–121.

Liite I – KHLy:n ARK:n säännöt

ALUEHARVINAISUUSKOMITEA (ARK), Birdlife Kanta-Häme

1. Aluerariteettikomitea (ARK) ja sen tarkoitus

Aluerariteettikomitea (ARK) on BirdLife Kanta-Hämeen asettama toimikunta, ja siihen sovelletaan BirdLifen 'Ohjetta toimikunnille ja niiden jäsenille', paitsi milloin näissä säännöissä toisin määritellään.

ARK:n säännöt vahvistaa BirdLife Kanta-Hämeen hallitus, joka myös ratkaisee sääntöjen tulkinnasta mahdollisesti syntyneet erimielisyydet.

ARK ylläpitää luetteloa Kanta-Hämeessä tavatuista lintulajeista ja alalajeista. ARK tarkastaa alueella tehdyt havainnot ylläpitämänsä listan mukaisista lintuharvinaisuuksista. ARK julkaisee vuosittain raportin, johon se pyrkii keräämään havainnot lintuharvinaisuuksista mahdollisimman kattavasti. ARK myös arkistoi sille toimitetut harvinaisuuksia koskevat dokumentit.

2. Kokoonpano

Komiteaan kuuluu viisi (5) jäsentä. Komitea valitsee keskuudestaan puheenjohtajan ja sihteerin. Nämä tehtävät voidaan yhdistää mikäli niin halutaan. Puheenjohtajan valinnan vahvistaa BirdLife Kanta-Hämeen hallitus.

Jäsenen toimikausi on 5 vuotta. Uuden jäsenen valinnan vahvistaa BirdLife Kanta-Hämeen hallitus ARK:n ehdotuksesta. Erovuorossa oleva jäsen voidaan valita uudelle kaudelle.

3. Toiminta

3.1 Havaintojen käsittely ja päätöksenteko

ARK tarkastaa havainnot, jotka on tarkoitus julkaista sen omassa katsauksessa tai muussa tieteellisessä faunistisessa julkaisussa. Tarkastusta vaativat havainnot määritellään näiden sääntöjen kohdassa 4.

Havaintoilmoitus toimitetaan ARK:lle lomakkeella. Mahdolliset muut dokumentit (esimerkiksi alkuperäismuistiinpanot, valo- tai piirroskuvat, video, äänite) lähetetään ilmoituksen mukana. Kukin jäsen perehtyy havaintoon liittyvään aineistoon ja antaa kirjallisen lausunnon. Vaihtoehdot ovat

- A) Hyväksytään.
- B) Tiedot riittämättömät määrittelyn hyväksymiseksi.
- C) Hylätään, määrittely todennäköisesti tai varmasti väärä.
- D) Pidättyä tässä vaiheessa äänestyksestä.

ARK:n jäsen jäävää itsensä omien havaintojensa käsittelystä. Havainnon hyväksymiseen ensimmäisessä äänestyksessä vaaditaan, että kaikki äänet ovat A. Muissa tapauksissa havainto otetaan käsiteltäväksi kokouksessa tai sähköisellä foorumilla. Keskustelun jälkeen havainnosta äänestetään.

Havainnon hyväksymiseen vaaditaan, että korkeintaan yksi ääni on muu kuin A. Vähintään 2 B- tai C-ääntä johtaa havainnon hylkäämiseen. Muussa tapauksessa ARK laatii suunnitelman jatkokäsittelystä, jonka tuloksien esittämisen jälkeen havainnosta äänestetään uudestaan ja palataan edellä kuvattuun menettelyyn.

ARK:n sihteeri pitää kirjaa ARK:lle lähetetyistä havainnoista ja niiden käsittelystä. Kokouksista pidetään pöytäkirjaa. ARK pyrkii kokoontumaan vähintään kerran vuodessa päättämään ratkaisematta jääneistä havaintoilmoituksista ja käsittelemään mahdollisia muita komitean työskentelyyn liittyviä asioita.

Muissa kuin yksittäisen havainnon hyväksymiseen liittyvissä kysymyksissä ARK tekee ratkaisut enemmistöpäätöksellä.

ARK:n sihteeri ilmoittaa tehdyistä ratkaisuista havainnon ilmoittajalle.

4. Käsiteltävät havainnot

ARK:n käsiteltäväksi kuuluvat seuraavat Kanta-Hämeessä tehdyt havainnot:

- ARK:n laatimassa luettelossa mainitut lajit ja alalajit
- Ennätysaikaiset ja -myöhäiset havainnot
- Havainnot, jotka ARK päättää ottaa käsiteltäväkseen erityisestä, kulloinkin mainittavasta syystä.

Liite II – KHL:n ARK:n tarkastamat lajit 1.1.2022 alkaen

- lyhytnokkahanhi** (*Anser brachyrhynchus*) [spetsbergsgås]
31.12.2008 asti
- kiljuhanhi** (*Anser erythropus*) [fjällgås]
01.01.1986 alkaen
- tiibetinhani** (*Anser indicus*) [stripgås]
01.01.2000 alkaen
- lumihanhi** (*Anser caerulescens*) [snögås]
01.01.2000 alkaen
- sepelhanhi (alalaji hrota)** (*Branta bernicla hrota*) [prutgås (rasen hrota)]
01.01.1994 alkaen
- punakaulahanhi** (*Branta ruficollis*) [rödhalsad gås]
01.01.2000 alkaen
- ruostesorsa** (*Tadorna ferruginea*) [rostand]
01.01.2000 alkaen
- morsiosorsa** (*Aix sponsa*) [brudand]
01.01.2002 alkaen
- mandariinisorsa** (*Aix galericulata*) [mandarinand]
01.01.2000 alkaen
- amerikantavi** (*Anas carolinensis*) [amerikansk kricka]
01.01.2012 alkaen
- punapäänarsku** (*Netta rufina*) [rödhuvad dykand]
01.01.2012 alkaen
- kyhmyhaahka** (*Somateria spectabilis*) [praktejder]
31.12.1985 asti vain +2kv koiraat, muut havainnot RK:lle
01.01.1986 alkaen kaikki havainnot
- riekko** (*Lagopus lagopus*) [dalriipa]
kiiruna (*Lagopus muta*) [fjällriipa]
- amerikanjääkuikka** (*Gavia immer*) [svartnäbbad islom]
01.01.2007 alkaen
- jääkuikka** (*Gavia adamsii*) [vitnäbbad islom]
01.01.1981 - 31.12.1985 vain jp linnut, muut RK:lle
01.01.1986 alkaen kaikki havainnot
- amerikanjääkuikka / jääkuikka** (*Gavia immer* / *Gavia adamsii*) [svartnäbbad islom / vitnäbbad islom]
- jalohaikara** (*Egretta alba*) [ägretthäger]
01.01.1997 - 01.01.2018
- mustahaikara** (*Ciconia nigra*) [svart stork]
- haarahaukka** (*Milvus migrans*) [brun glada]
isohaarahaukka (*Milvus milvus*) [röd glada]
31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 havaitut yksilöt
01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa havainnot vuoden 2018 alusta
- käärmeotka** (*Circaetus gallicus*) [ormörn]
01.01.2012 alkaen
- arosuhaukka** (*Circus macrourus*) [stäpphök]
01.01.2000 - 31.12.2006 +2kv koiraat, muut RK:lle

01.01.2007 - 31.12.2021 kaikki havainnot

01.01.2022 alkaen ei ad-koiraita

niittysuohaukka (*Circus pygargus*) [ängshök]

01.01.1997 alkaen

arosuohaukka / niittysuohaukka (*Circus macrourus / Circus pygargus*) [stäpphök / ängshök]

01.01.1976 - 31.12.2021

kiljukotka (*Aquila clanga*) [större skrikörn]

01.01.2004 alkaen

pikkukiljukotka (*Aquila pomarina*) [mindre skrikörn]

01.01.2007 alkaen

kiljukotka / pikkukiljukotka (*Aquila clanga / Aquila pomarina*) [större skrikörn / mindre skrikörn]

kiljukotka / pikkukiljukotka / arokotka (*Aquila clanga / Aquila pomarina / Aquila nipalensis*) [större skrikörn / mindre skrikörn / stäppörn]

kiljukotka / pikkukiljukotka / arokotka / keisarikotka (*Aquila clanga / Aquila pomarina / Aquila nipalensis / Aquila heliaca*) [större skrikörn / mindre skrikörn / stäppörn / kejsarörn]

punajalkahaukka (*Falco vespertinus*) [aftonfalk]

01.01.1997 alkaen

tunturihaukka (*Falco rusticolus*) [jaktfalk]

01.01.1997 alkaen

pikkuhuitti (*Porzana parva*) [mindre sumphöna]

01.01.1997 alkaen

avosetti (*Recurvirostra avosetta*) [skärfläcka]

01.01.1994 alkaen

mustajalkatylli (*Charadrius alexandrinus*) [svartbent strandpipare]

31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 havaitut yksilöt

01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa havainnot vuoden 2018 alusta

pulmussirri (*Calidris alba*) [sandlöpare]

etelänsuosirri (*Calidris alpina schinzii*) [kärrsnäppa (rasen *schinzii*)]

merisirri (*Calidris maritima*) [skärsnäppa]

palsasirri (*Calidris melanotos*) [tuvsnäppa]

01.01.2012 alkaen

isovesipääsky (*Phalaropus fulicarius*) [brednäbbad simsnäppa]

01.01.2012 alkaen

rantakurvi (*Xenus cinereus*) [tereksnäppa]

01.01.1986 alkaen

lampiviklo (*Tringa stagnatilis*) [dammsnäppa]

01.01.1994 alkaen

leveäpyrstökihi (*Stercorarius pomarinus*) [bredstjärtad labb]

01.01.1980 - 01.01.1985 vain ad-pukuiset ajalla 01.05.-15.06. , muut RK:lle

01.01.1986 alkaen kaikki havainnot

tunturikihi (*Stercorarius longicaudus*) [fjälllabb]

riskilä (*Cephus grylle*) [tobisgrissla]

ruokki (*Alca torda*) [tordmule]

pikkuruokki (*Alle alle*) [alkekung]

01.01.2000 alkaen

etelänkiisla (*Uria aalge*) [sillgrissla]

01.01.1977 alkaen

- ruokki / kiislalaji** (*Alca / Uria*) [ob. alka]
pikkutiira (*Sternula albifrons*) [småtärna]
valkosiipitiira (*Chlidonias leucopterus*) [vitvingad tärna]
01.01.2007 alkaen
riuttatiira (*Sterna sandvicensis*) [kentsk tärna]
01.01.1994 alkaen
lapintiira (*Sterna paradisaea*) [silvertärna]
pikkukajava (*Rissa tridactyla*) [tretåig mås]
01.01.1986 alkaen
aroharmaalokki (*Larus cachinnans*) [kaspisk trut]
01.01.2012 alkaen
turturikyyhky (*Streptopelia turtur*) [turturduva]
tunturipöllö (*Bubo scandiacus*) [fjälluggla]
mehiläissyöjä (*Merops apiaster*) [biätare]
01.01.2000 alkaen
sininärhi (*Coracias garrulus*) [blåkråka]
lyhytvarvaskiuru (*Calandrella brachydactyla*) [korttälärka]
01.01.2007 alkaen
tunturikiuru (*Eremophila alpestris*) [berglärka]
isokirvinen (*Anthus richardi*) [större piplärka]
01.01.1994 alkaen
isokirvinen / mongoliankirvinen (*Anthus richardi / Anthus godlewskii*) [större piplärka / mongolpiplärka]
nummikirvinen (*Anthus campestris*) [fältpiplärka]
01.01.2012 alkaen
taigakirvinen (*Anthus hodgsoni*) [sibirisk piplärka]
31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 havaitut yksilöt
01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa havainnot vuoden 2018 alusta
luotokirvinen (*Anthus petrosus*) [skärpiplärka]
sitruunavästäräkki (*Motacilla citreola*) [citronärla]
01.01.2000 alkaen
virtavästäräkki (*Motacilla cinerea*) [forsärla]
01.01.1994 alkaen
sinipyrstö (*Tarsiger cyanurus*) [tajgablåstjärt]
01.01.1997 alkaen
mustaleppälintu (*Phoenicurus ochruros*) [svart rödstjärt]
31.12.2008 asti
sepeltasku (*Saxicola maurus*) [vitgumpad buskskvätta]
01.01.2000 alkaen
mustapäätasku (*Saxicola rubicola*) [svarthakad buskskvätta]
01.01.2012 alkaen
sepeltasku / mustapäätasku (*Saxicola maurus / Saxicola rubicola*) [svarthakad buskskvätta / vitgumpad buskskvätta]
viirusirkkalintu (*Locustella lanceolata*) [träksångare]
01.01.2007 alkaen
ruokosirkkalintu (*Locustella luscinioides*) [vassångare]
01.01.2007 alkaen
pikkukultarinta (*Iduna caligata*) [stäppsångare]

01.01.2004 alkaen , havainnot ennen 1.8. ja pesimäpaikoilta (ennen vuotta 2004 ja syksyiset RK:lle)

kirjokerttu (*Sylvia nisoria*) [höksångare]

lapinuunilintu (*Phylloscopus borealis*) [nordsångare]

31.12.1985 asti vain laulavat linnut tarkistetaan, muut RK:lle

01.01.1986 alkaen kaikki havainnot

hippiäisuunilintu (*Phylloscopus proregulus*) [kungsfågelsångare]

31.12.1993 asti ARK tarkastaa muut kuin rengastetut

01.01.1994 alkaen kaikki havainnot

taigauunilintu (*Phylloscopus inornatus*) [tajgasångare]

31.12.1993 asti ARK tarkastaa muut kuin rengastetut

01.01.1994 alkaen kaikki havainnot

ruskouunilintu (*Phylloscopus fuscatus*) [brunsångare]

31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 havaitut yksilöt

01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa havainnot vuoden 2018 alusta

tiltalti (alalaji collybita) (*Phylloscopus collybita collybita*) [gransångare (rasen collybita)]

31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 tavatut yksilöt

01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa havainnot vuoden 2018 alusta

idäntiltalti (*Phylloscopus collybita tristis*) [gransångare (rasen tristis)]

31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 havaitut yksilöt

01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa havainnot vuoden 2018 alusta

sepelsieppo (*Ficedula albicollis*) [halsbandsflugsnappare]

31.12.1982 asti vain ad-koiraat, muut havainnot RK:lle

01.01.1983 alkaen kaikki havainnot

viiksitimali (*Panurus biarmicus*) [skägges]

01.01.1991 alkaen

viitatiainen (*Poecile palustris*) [entita]

31.12.2017 asti RK tarkastaa kaikki ennen vuotta 2018 havaitut yksilöt

01.01.2018 alkaen ARK tarkastaa kaikki havainnot vuoden 2018 alusta

lapintiainen (*Poecile cinctus*) [lappmes]

pussitiainen (*Remiz pendulinus*) [pungmes]

01.01.2004 alkaen

mustaotsalepinkäinen (*Lanius minor*) [svartpannad törnskata]

01.01.2000 alkaen

kuukkeli (*Perisoreus infaustus*) [lavskrika]

punakottarainen (*Pastor roseus*) [rosenstare]

01.01.2004 alkaen

keltahemppo (*Serinus serinus*) [gulhämpling]

01.01.1976 alkaen

peltosirkku (*Emberiza hortulana*) [ortolansparv]

01.01.2022 alkaen

pikkusirkku (*Emberiza pusilla*) [dvärgsparv]

01.01.1986 alkaen